

بیان و تخلص پروتئین نو ترکیب روتا ویروس انسانی و بررسی ایمنی زایی آن در شرایط آزمایشگاهی و حیوان آزمایشگاهی

زهرة شریفی^{۱*}، محمد باقر یخچالی^۲، دکتر شمس شهرآبادی^۳، فاطمه غفاری^۴
۱- سازمان انتقال خون تهران ۲- مرکز تحقیقات ژنتیک تهران ۳- دانشگاه علوم پزشکی ایران ۴- دانشگاه تربیت مدرس
مقدمه

روتا ویروس ها علت اصلی بیماری اسهال در انسان و حیوانات اهلی در بیشتر نقاط دنیا هستند. 80 درصد علت اسهال های ویروسی مربوط به ویروس روتا بوده و عامل 140 میلیون مورد اسهال در سال است. میزان مرگ و میر در کشورهای در حال توسعه حدود 600-870 هزار مرگ در سال می باشد. مکانیسم مسئول ایمنی علیه بیماریها و عفونت های روتا ویروس به طور کامل فهمیده نشده است. هدف از این تحقیق کلونینگ و بیان ژن کامل NSP4 روتا ویروس انسانی (Wa) در *E. coli* و تولید آنتی بادی علیه آن به منظور تقلید پاسخ های ایمنی در میزبان به عفونت طبیعی است که می توان با خوردن آنتی بادی علیه NSP4 به مدل حیوانی و ایجاد پاسخ ایمنی روده ای، اثر حفاظت دهندگی NSP4 را پس از در معرض قرار گرفتن به روتا ویروس مورد بررسی قرار داد و مشاهده نمود تا چه میزان به کمک آنتی بادی علیه NSP4، اتصال NSP4 به رسپتورس مهار می شود.

مواد و روشها

کشت سلول

سلول BSC 1 به تکثیر ویروس روتا حساس می باشد. بنابراین برای تهیه بذر (Seed) ویروس و تولید انبوه ویروس از این رده سلولی استفاده شد سلولها در محیط DMEM حاوی 10% سرم که حاوی $1 \times 10^5 - 5 \times 10^4$ سلول در هر میلی لیتر بود کشت داده شدند و در دمایی 37 ± 0.5 در صد CO_2 انکوبه گردید. پس از گذشت 24-48 ساعت مونولایر کاملی از کشت سلول جهت تلقیح ویروس آماده گردید.

تهیه ویروس

در این پژوهش از ویروس روتا (SA11) *simian 11 rotavirus* استفاده شد. از رقت های مختلف ویروس بذر حاوی $5 \mu g/ml$ ترپسین به کشت سلول اضافه شد و روزانه بروز CPE یادداشت گردید و با استفاده از فرمول Reed and Muench تیترو ویروس تعیین گردید

تولید آنتی بادی در خرگوش

مقدار 0/5 میلی لیتر محلول پروتئین های سلول آلوده با 0/5 میلی لیتر FCA مخلوط گردید و در 6-8 جایی مختلف پشت خرگوش به صورت زیر جلدی تزریق شد. یک ماه بعد دو تزریق یادآور با فاصله 15 روز با 0/25 میلی لیتر از محلول پروتئین با 0/25FIC میلی لیتر به طور عضلانی در هر دو ران خرگوش انجام شد

آزمایش ایمونوفلورسانس غیر مستقیم با استفاده از آنتی بادی جذب شده با سلول BSC1 بر روی Coverslip انجام شد. آزمایش ایمونوفلورسانس غیر مستقیم با استفاده از آنتی بادی جذب شده با سلول BSC1 بر روی Coverslip انجام شد. در این آزمایش از سرم خرگوش ایمونیزه نشده به عنوان کنترل منفی همچنین از آنتی سرم تهیه شده علیه ویروس روتا به عنوان کنترل مثبت استفاده شد و بر روی سلول آلوده به ویروس روتا آزمایش ایمونوفلورسانس غیر مستقیم انجام شد

PCR

تکثیر cDNA با روش PCR و با استفاده از $10mM$ dNTP, $10X$ PCR buffer TaqDNA Polymerase, $50mM$ MgCl₂ پرایمرهای اختصاصی 10PomolRWR, 10PomolRWF, و طبق برنامه (1 دقیقه $96^\circ C$ Denaturation و 30 ثانیه $62^\circ C$ Annealing و 1 دقیقه $72^\circ C$ Extension, 10 دقیقه $72^\circ C$ Final Extension) در Thermal cycler انجام شد.

کلونینگ در ناقل های پلاسمیدی

ساخت پرایمر برای کلونینگ ژن *nsp4* روتا ویروس انسانی سویه Wa، که cDNA آن از دکتر Palombo دریافت شده بود. به گونه ای طراحی شد که جایگاه های مناسب جهت برش DNA با آنزیم *Bam* HI و *Kpn* I (که درون ژن *nsp4* وجود نداشت) فراهم گردید برای کلونینگ ژن *nsp4* از کلونینگ وکتور (+) pBS-KS استفاده شد. پس از تایید کلونینگ ژن کامل قطعه 10 ویروس روتا، پلاسمید نو ترکیب توام با پلاسمید بیانی (Expression Vector) pQE-30، توسط دو آنزیم *Bam* HI و *Kpn* I بریده سپس در کنار مارکر با استفاده از ژل آگارز، الکتروفورز شد. DNA توسط کیت Agarose gel DNA extraction kit استخراج شد. با استفاده از DNA خالص شده واکنش اتصال (Ligation) به طور شبانه در دمایی $16-14^\circ C$ انجام شد

تعیین توالی

برای تعیین توالی نوکلئوتیدهای ژن کلون شده، باکتری حاوی پلاسمید نوترکیب کشت داده شد و توسط روش خاتمه زنجیره DNA نشاندار با رنگ فلوروسنت با استفاده از دستگاه Applied Biosystem تعیین توالی شد (توسط شرکت MWG آلمان).

بررسی بیان پروتئین

10 میلی لیتر محیط L.B مایع همراه با آنتی بیوتیک مناسب به داخل فلاسک 50 میلی لیتری ریخته شد. یک کلنی از کشت تازه برداشته و به داخل آن تلقیح شد و در دمای 37°C یا 30°C در انکوباتور شیکردار به طور شبانه انکوبه گردید. برای القاء جهت بیان پروتئین، IPTG به غلظت نهایی 1 mM به آن اضافه شد. رشد باکتری ها به مدت 4-5 ساعت ادامه یافت.

خالص سازی پروتئین نوترکیب

رسوب باکتری به ازای هر گرم وزن مرطوب در 2-5 میلی لیتر از بافر لیز کننده حل شد. کشت باکتری سانتریفوژ گردید و رسوب حاصله در 5 میلی لیتر بافر دناتور کننده، حل گردید. یک میلی لیتر از محلول 50 درصد Ni-NTA به 4 میلی لیتر از مایع روبی حاصله از لیز باکتری اضافه گردید و به مدت یک ساعت در دمای اتاق شیکر شد. ستون دو بار با 4 میلی لیتر از بافر شستشو، شسته و مایع خروجی برای بررسی SDS-PAGE جمع آوری شد. پروتئین با 0/5 میلی لیتر بافر جداسازی elution buffer از رزین جدا گردید.

آزمایش الیزا

ابتدا برای تعیین غلظت مناسب آنتی ژن و رقت مناسب آنتی سرم از پلیت چکریورد استفاده شد. برای Coat کردن پلیت الیزا با نمونه آماده شده پروتئینی، ابتدا در بافر کربنات - بی کربنات pH: 9/6-0/1M رقیق گردید. بدین ترتیب که مقدار 200 میکرولیتر نمونه با غلظت 80 میکروگرم در میلی لیتر بافر کربنات بی کربنات به تمامی حفرات ستون اول پلیت الیزا اضافه شد. به حفرات ستون اول پلیت، آنتی سرم (تهیه شده علیه لیزات سلول آلوده به روتاویروس که با سلول BSC1 جذب شده است) با رقت 1 : 50 در بافر TBST اضافه شد.

بررسی ایمنی پاسیو موضعی روده ای

جهت بررسی اثر آنتی بادی از راه دهان، مقدار $100\mu\text{l}$ از $10^6/5$ TCID₅₀/ml و ویروس SA11 به طور خوراکی به سه گروه نوزادان موش 4-5 روزه داده شد. به یک گروه آنتی بادی علیه NSP4 انسانی به گروه دیگر سرم خرگوش ایمونیزه نشده به عنوان کنترل داده شد. خوراندن آنتی بادی ها با فاصله یک ساعت پس از تلقیح شروع شد و به مدت 48 بعد ادامه یافت. به 5 نوزاد موش دیگر نیز محیط کشت (که ویروس ها در آن تهیه شده بود) داده شد. 24-6 ساعت پس از تلقیح نوزادان موش با فشار ملایم در ناحیه شکم از نظر وجود اسهال مورد بررسی قرار گرفتند.

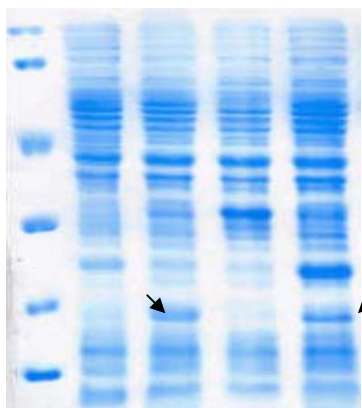
نتایج و بحث:

- بیان NSP4 نو ترکیب سویه Wa

بیان ژن *nsp4* تحت کنترل پروموتور T5. از کلیه کشت های (در حضور یا عدم حضور IPTG) الکتروفورز پروتئین (SDS-PAGE) و وسترن بلاتینگ انجام شد. شکل 1 بیان پروتئین NSP4 را در کلون های که با IPTG القاء است (ستون های شماره 3 و 5) در مقایسه با کلون (القاه نشده با IPTG) (ستون شماره 2) و کلون حاوی پلاسمید pQE-30 (القاه شده با IPTG) نشان می دهد. با توجه به مارکوزن مولکولی پروتئین و حرکت آن بر روی ژل، وزن مولکولی پروتئین بیان شده NSP4 حدود 20 کیلو دالتون تعیین شد. بیان پروتئین NSP4 با استفاده از وسترن بلاتینگ و با استفاده از آنتی بادی تهیه شده علیه عصاره سلول آلوده با روتاویروس میمونی سویه SA11 مورد تایید قرار گرفت.

4

5

شکل (1). الکتروفورز عصاره باکتری (سویه α DH5) حاوی پلاسمید نو ترکیب pYS46 بیان کننده پروتئین NSP4 و پلاسمید pQE-30 توسط ژل SDS-PAGE 13/5 درصد. ستون شماره 1 مارکوزن مولکولی پروتئین. ستون شماره 2 عصاره باکتری pYS46 (القاء نشده). ستون های شماره 3 و 4 عصاره باکتری pYS46 (القاء شده با IPTG) که پروتئین NSP4 در آن به صورت باند حدود 20 کیلو دالتونی با پیکان مشخص شده است. ستون شماره 4 عصاره باکتری حاوی پلاسمید pQE-30 فاقد قطعه خارجی (القاء شده با IPTG).

بررسی بیان پروتئین NSP4 نو ترکیب با روش الیزا

برای تعیین رقت مناسب آنتی سرم تولید شده، علیه عصاره سلول آلوده به ویروس روتا میمونی (سویه SA11) همچنین غلظت مناسب پروتئین جهت Coat کردن پلیت الیزا، از پلیت چکر مورد استفاده شد. برای کنترل مثبت از سلول آلوده به ویروس روتا و برای کنترل منفی از سلول های سالم (بدون آلوده سازی با ویروس روتا) استفاده شد. جذب نوری نمونه ها در طول موج 450 نانومتر با دستگاه الیزا ریدر خوانده شد. غلظت مطلوب محلول پروتئین جهت Coat کردن پلیت الیزا 5 μ g/ml و رقت مناسب آنتی سرم 1:400 بدست آمد.

جدول 2-4- میزان جذب پلیت چکر مورد در طول موج 450 نانومتر جهت تعیین رقت آنتی سرم علیه عصاره سلول آلوده به ویروس روتا و غلظت مطلوب آنتی ژن (عصاره باکتری) در آزمایش الیزا.

غلظت μ g/ml	0	1/52	2/5	5	10	20	40	80
1:50	0/140	1/70	1/90	2/00	2/75	2/85	2/90	2/99
1:100	0/24	2/30	2/40	2/60	2/80	2/90	2/94	2/99
1:200	0/18	2/00	2/23	2/50	2/83	2/81	2/89	2/99
1:400	0/15	0/80	1/10	1/80	2/48	2/34	2/40	2/50
1:800	0/1	0/40	0/31	0/64	0/70	0/80	1/0	1/24
1:1600	0/08	0/20	0/30	0/37	0/43	0/48	0/51	670

تولید آنتی بادی علیه NSP4 نو ترکیب روتاویروس انسانی سویه Wa

پس از تایید بیان پروتئین NSP4 نو ترکیب با روش های SDS-PAGE، سترن بلاتینگ پروتئین نو ترکیب خالص گردیدن NSP4 نو ترکیب با روش SDS-PAGE مورد بررسی قرار گرفت. خالص سازی تحت شرایط native و denaturing انجام گردید که خالص سازی تحت شرایط دناتورده شدن حاوی محصول بیشتر بود و این نشان می دهد که بیشتر پروتئین تولید شده در باکتری به صورت نامحلول می باشند.

ایمنی زایی آنتی بادی تولید شده در شرایط آزمایشگاهی

آزمایش الیزا بر روی عصاره کلون های حاوی پلاسمید نو ترکیب PYS46 همچنین عصاره باکتری حاوی پلاسمید pQE-30 انجام گردید. از عصاره سلول آلوده به روتا ویروس میمونی به عنوان کنترل مثبت و از عصاره سلول غیر آلوده

به ویروس روتا به عنوان کنترل منفی استفاده گردید. نتایج الیزا نشان داد که پروتئین نو ترکیب حاصله توانایی تحریک پاسخ های ایمنی جهت تولید آنتی بادی را دارا می باشد و می توان در مطالعات جهت بررسی ایمونوژنیسیته پروتئین NSP4 از آن استفاده نمود.

بررسی ایمنی زایی آنتی بادی تولید شده در حیوان آزمایشگاهی

اثر آنتی بادی های تولید شده علیه پروتئین نو ترکیب NSP4 انسانی جهت حفاظت علیه بیماری ایجاد شده توسط ویروس روتا میمونی (SA11) مورد بررسی قرار گرفت به 15 نوزاد موش 4-5 روزه مقدار 100μ ویروس روتا میمونی سویه SA11 که عیار آن $10^{6.5}$ TCID 50/ml بود، بطور خوراکی داده شد. نوزادانی که آنتی بادی علیه پروتئین نو ترکیب روتا ویروس انسانی را دریافت کرده بودند 60 درصد موش ها اسهال را نشان ندادند. نوزادان موشی که به جای ویروس، محیط کشت دریافت کرده بودند، هیچ کدام بیماری اسهال را نشان ندادند. کاهش بیماری اسهال در موش های فوق با آزمون فیشر با سطح 0/05 خطا مورد بررسی قرار گرفت. بیماری اسهال در گروه هایی که آنتی بادی علیه پروتئین نو ترکیب انسانی دریافت کرده بودند بطور معنی داری در مقابل گروه کنترل (که سرم خرگوش ایمونیزه نشده دریافت کرده بودند) کاهش یافته بود. بر اساس نتایج فوق می توان نتیجه گرفت آنتی بادی های تولید شده علیه پروتئین NSP4 نو ترکیب قادر به مهار اسهال ناشی از بیماری می باشد. و ایمنی پاسیو موضعی روده ای ناشی از آنتی سرم علیه پروتئین NSP4 از یک گونه قادر به خنثی نمودن ویروس از گونه دیگری می باشند ولی هنگامی که آنتی سرم تولید شده علیه پروتئین NSP4 از همان گونه ویروس باشد اثر حفاظت دهندگی آن بیشتر است.